

Viure a l'aire lliure

Josep Pastells > TEXT

El verb acampar, íntimament vinculat a la paraula camp, expressa l'acció d'instal·lar-se en un lloc a l'aire lliure per viure-hi temporalment. I el mot càmping, un anglicisme universal, no requereix gaires explicacions: avui tothom el relaciona amb l'oci i el turisme, amb l'allotjament en tendes, caravanes i bungalows. La connexió amb la natura és un element essencial d'una activitat que permet abandonar momentàniament la vida quotidiana per fruir del no ser a casa, d'una aventura en què el paisatge esdevé protagonista i l'atzar s'imposa a la rutina.

Aquest dossier l'encapçala un article en què la Dolors Vidal contextualitza l'origen i evolució de l'acampada a les Gavarres, una de les zones més rellevants de Catalunya en l'oferta i demanda d'una pràctica que va néixer a mitjan del XX, coincidint amb la irrupció del turisme de masses, i ha evolucionat cap a opcions més diversificades. Per sort, les acampades actuals no tenen res a veure amb les descrites per l'Elvis Mallorquí i en Jordi Bohigas, que recorden dos dels setges patits per Girona: el de l'estiu del 1285, protagonitzat per un grandios exèrcit francès, i el que entre juny i desembre del 1809, instigat per Napoleó, va dur a les portes de la ciutat tropes italianes, franceses i alemanyes.

Molt diferent, però tampoc relacionat amb el vessant lúdic o turístic de la qüestió, és l'anar a fer tenda evocat per la Lurdes Boix:

Tenda de campanya.
FOTO: Gerard Arderius.



a les primeres dècades del segle passat, algunes famílies de l'Escala mantenien el costum de desplaçar-se en barca per les cales de la Costa Brava i passar-hi l'estiu pescant i venent el peix a les llotges properes.

Els primers càmpings organitzats van néixer al litoral gironí als anys 50. Els germans Jaume i Joan Farré van impulsar al 1953 a la Fosca, a Palamós, el que es considera el primer càmping d'Espanya, obert al llarg de cinc dècades. Ho explica l'Alexandre Weltz, qui assenyala que l'establiment s'emplaçava en uns terrenys coneguts com la pineda d'en Crispí, en un promontori que hi ha just davant de la Roca Fosca. Malgrat que generalment se li atribueix la condició de càmping pioner, la historiografia sobre aquest tema encara és poc sòlida i hi ha uns quants establiments espanyols que s'autoproclamen els primers. Però ben a prop de les Gavarres, a Caldes de Malavella, en Marc Martínez ha descobert que la família Guilayn va crear el 1952, també en una pineda, el primer càmping legalitzat a tot l'Estat, el Benaula. Tenia la matrícula GE-1 i és força desconegut perquè només va funcionar durant quatre anys.

En qualsevol cas, subratlla l'Albert Vilar, el més antic encara en actiu és el Costa Brava de Calonge i Sant Antoni, que com els dos esmentats anteriorment s'emplaça en una pineda. Va obrir el 1953 i des del 1973 el gesti-



ona la família Colomer-Herranz. L'Albert Vilar també dedica una peça al Cala Gogo de Calonge, el primer de luxe de tot l'Estat. I en Guillem Saló ens parla dels tres camps més històrics de Palamós –el Palamós, l'Internacional i el Castell– i de la primera guia internacional d'aquest tipus d'establiments, concebuda a Tossa de Mar i publicada el 1965. Un altre precursor, en aquest cas dels camps nudistes a la Costa Brava, va ser el Relax-Nat de Mont-ras, obert fa 43 anys pels germans Roqué, apunta en Rafel Casas. De fet, però, va ser el segon de les comarques gironines, perquè el 1980 ja se n'havia creat un de naturista, que va tancar al tombant de segle, a la finca de can Valls de Montnegre, remarca en Carles Serra, que a més ens il·lustra sobre l'evolució del negoci de caravanes i autocaravanes de la família Meléndez, situat a Quart. També lluny del litoral, en Jordi Dausà relata com funcionaven els campaments de la Colla Excursionista de Cassà; la Susanna Quintana ressegueix la història singular de Can Toni Manescal, un camp de Fornells de la Selva que va funcionar fins al 2020, i l'Anna Pi ens presenta el camp rural Montori, emplaçat a Ultramort.

Per la seva banda, la Teresa Bonal i la Núria Sàbat conversen amb la Joana Vilahur, filla dels fundadors del Kim's de Llafranc, primer anomenat Font d'en Xeco, i l'Albert López Tauler ens parla del Mas Sant

Josep de Santa Cristina i del Castell d'Aro, el Valldaro i el Riembau. Força a prop d'allà, a Llagostera, l'Enric Ramionet se centra en el camp Ridaura, mentre que en Joan Ventura ha escrit un perfil d'en Josep Poch, «el petit batlle dels camps». La relació d'establiments inclosos al dossier la completen en Josep Maria Sansalvador –ens presenta el camp Sant Pol–, en David Moré –destaca que el Cala Llevadó de Tossa és un referent mediambiental a nivell europeu–, l'Esther Reig –ens descriu el camp Begur–, la Sílvia Yxart –exposa el creixement del campisme a Torroella de Montgrí i l'Estartit– i en Narcís Subirana, que fa referència als cinc establiments de Pals on es pot practicar l'acampada: Interpals, Neptuno, Cypsela, Playa Brava i Mas Patoxas.

Així mateix, en Marc Salgas ha entrevistat la Juanita Pagès i en Ramon Rabassedas, un matrimoni de Cassà que va anar de camp més de 40 anys, i en Pitu Basart ha parlat amb dos nets i dos veïns que fan memòria d'en Calixto Baquero, fuster cassanenc i pioner de l'acampada lliure a la costa del Baix Empordà. El retrat dels campistes el completa en Guillem Saló amb una família de la Canya que des de fa quatre generacions acampa a Palamós. Finalment, l'Adrià Pujol analitza el funcionament del camp ciutat, el que ell anomena «el camp gros» 🏡.

Banyistes a la piscina del camp Cala Gogo, a Calonge.

Any 1967 // FOTO: Pablo García Cortés –Pablito–.

PROCEDÈNCIA: Ajuntament de Girona. CRDI.

Feliu, Platja d'Aro, Sant Antoni, Llafranc i Tamariu. L'hereu també participava en l'empresa i era l'encarregat de guiar els turistes en les seves sortides d'un dia a Barcelona, Tossa, Empúries o Girona.

Ja als anys 30, sobretot a França i Itàlia, s'havien començat a obrir càmpings per rebre estiuiejants del nord que volien unes vacances en contacte amb la natura en climes més suaus que els seus. Tot això també s'estroncà amb l'esclat de la Segona Guerra Mundial, però, a principis dels 50, es tornà a revifar a poc a poc. No sabem d'on ho va treure l'avi, potser ho va llegir a *La Vanguardia*, però s'entusiasmà amb la idea d'obrir un

càmping a Benaula. El 1916 el besavi, en Joan Guilayn Casas (Caldes, 1867), havia comprat les propietats rústiques d'en Pau Estapé, el fundador de l'Aigua Imperial. Entre aquestes hi havia Villa Martín, una casa amb terreny ran la riera i a poc més d'un quilòmetre del poble anant cap a Llagostera. Des d'aquest punt es captava l'aigua que després es distribuïa per les cases del poble, creant així la primera companyia d'aigües potables de la vila. Els Guilayn, amb d'altres socis, continuaren amb el servei de les aigües potables fins que aquest fou municipalitzat.

L'avi va decidir plantar pins a tot el voltant de Villa Martín amb un marc de plantació de quatre per quatre i els nois Guilayn (en Joan i en Marcel·lí) els van haver de regar a galledes amb l'aigua de la riera fins que van ser ben arrelats. Al cap d'uns anys tenien una pineda frondosa amb molta ombra ideal per passar les caloroses tardes d'estiu. Al mig, hi feren construir una taula rodona d'obra i uns bancs que la voltaven. L'espai era

molt adequat per a aquesta nova idea de negoci que portava de cap l'avi.

Sense llum ni aigua. El 1952 es posava en marxa el càmping, que esdevenia el primer legalitzat a tot l'Estat amb la matrícula GE-1. Adossada a la façana posterior de la casa es van construir sis petites estances: dos vàters de forat, dues dutxes i dos lavabos. El càmping no disposava de llum i l'aigua s'havia de bombar directament del pou. A la Villa Martín hi havia una família de masovers que hi vivien, en Pep Ciurana amb la seva dona i quatre fills. Ells feien el manteniment de l'espai i donaven servei als estiuiejants. Els estadants del càmping a vegades es quedaven només una nit i com a inici de les seves vacances per la Costa Brava, d'altres s'hi estaven més i el feien servir com a base d'excursions familiars per tota la província. Els Guilayn conserven l'última llibreta del registre del càmping, que comprèn les dues últimes temporades, 1955 i 1956. La temporada començava el maig i fins

a finals de setembre i en la llibreta de registre s'apuntava tot el que requeria l'administració en aquell moment (nom dels campistes, document d'identitat, nacionalitat, tipus de vehicle que portaven, data d'entrada i de sortida, nombre de nits que s'allotjaven al càmping i import de l'estada). Les nacionalitats dels campistes eren ben diverses: alemanys, danesos, suïssos, francesos, belgues, holandesos, britànics o italians. En aquests dos anys només trobem un grup d'aquí, un cor de Barcelona de 16 persones que hi van estar només un dia. Tots dormien en tenda i la majoria venien amb el seu propi vehicle: cotxe o motocicleta. En Josep Guilayn Campeny, el germà d'en Joan, encara recorda un viatger que el va impressionar, un motorista alemany que li faltava un braç.

L'últim any, el 1956, la davallada d'estiuiejants va ser important i és que la Costa Brava s'estava omplint de càmpings, hotels, hostals i apartaments. Caldes ja no podia competir amb aquesta nova oferta. Una iniciativa pionera va acabar tancant per l'èxit que van assolir els càmpings més propers al mar. Espanya va esdevenir el gran destí d'aquest tipus de turisme. Després de Benaula neixien Mongat, prop de Barcelona; Vinyet, a Sitges i Marbella 191, a la Costa del Sol. El 1962 ja hi havia a l'Estat uns 150 càmpings amb una capacitat per a unes 48.000 persones i, el juny de 1968, n'eren 396 amb una capacitat per a 135.777 campistes.

Un cop tancat, la pineda de Benaula va ser un lloc de trobada de molts caldens per anar a berenar o remullar-se a la riera en aquells temps en què encara portava aigua. Això es va acabar quan els pins van agafar una malura i no va quedar més remei que tallar-los.

WAGONS - LITS / COOK
SAN FELIU DE GUIXOLS
 AVENIDA GENERAL MOLA, 46 - TELÉFONO 392

EXCURSIONS

Full day excursion by motorcoach to Palamós, Palafrugell, La Escala visiting the ruins and museum of Ampurias	Monday Fare pesetas 115 including the services of a guide.
Half day excursion by motorcoach to TAMARIU	Tuesday Fare pesetas 65 including the services of a guide.
Half day motorcoach excursion to TOSSA DE MAR leaving in the afternoon.	Wednesday Fare pesetas 50 including the services of a guide.
Full day excursion by motorcoach to BARCELONA visiting the town and shopping district and assistance to a bull fight.	Thursday Fare pesetas 180 including the services of a guide. Entrance to bull ring not included.
Full day excursion by motorcoach to Palafrugell, Bagur, Aiguablava, Faro de San Sebastián, Llafranc and Palamós , visiting the fish market.	Friday Fare pesetas 90 including the services of a guide.
Half day excursion by motorcoach to GERONA and QUART	Saturday Fare pesetas 70 including the services of a guide.
Full day excursion by motorcoach to BARCELONA visiting the town and assistance to a bull fight.	Sunday Fare pesetas 180 including the services of a guide. Entrance to bull ring not included.

Cartell publicitari dels serveis de la Wagons-Lits Cook a la Costa Brava.
 PROCEDÈNCIA: Arxiu família Guilayn.